Ч. 12 (12.961). Львів, вівторок 19. січня 1932. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 14·00 „
Піврічно 28·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і закор. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Право і справедливість...

Короткий зміст промови посла д-ра В. Загайкевича, виголошеної в бюджетовій комісії при дебаті над ресортом міністерства справедливости

Деякі місця цієї промови були у варшавській пресі сконфіскован, але опісля конфіскату знято. Тому подаємо її зміст з деяким спізненням. По суті, вона все актуальна. — **Ред.**

ТЕПЕРІШНІЙ СТАН СУДІВНИЦТВА.

Вимір справедливости сточується стрімголов у пропасть. Справи залягають в судах цілими роками. У деяких відділах, особливо в карних судах, городських розправ на позви з р. 1931, а навіть 1930, зовсім не визначують. Через пиняву і жалю гідну поведінку судових канцелярій визначені розправи часто не можуть відбутись, бо канцелярія справи не розписала. Свідкам, які живуть з денного зарібку, карні суди під всякими приводами відмовляють признавання коштів, чого проте ніколи не роблять супроти функціонарів поліції...

ПОЛІЦІЙНІ ДОХОДЖЕННЯ.

Нема просто випадків, аби переведення домашніх ревізій, придержання підозрілих, конфіската листів чи почтових пересилок, відбувалась колинебудь в обставинах, які передбачують 99, 106. і інші статті конституції або арт. 158, 160 і т. д. к. п. п. Буває таке, як нпр. поведінка начальника слідчого відділу поліції у Перемишлі Оленкевича, який, забравши на ревізії у сина посла д-ра Загайкевича в мешканні посла всякі книжки, папери, фотографії і т. д., частину тих річей звернув, а задержав безправно ріжні фотографічні знимки і мав сміливість твердити, що всі річи вже повернув. Як назвати такі вчинки поліційних органів, які в щоденнім життю звуться спроневіренням, або крадіжю? Відомі конкретні випадки, як поліційні функціонарі у своїй поліційно-стежній діяльності підозрівають усіх : вся у конспіративній діяльності, та задержують почтові пересилки.

КОНФІСКАТА ПРЕСИ І СПРАВА ЗБОРІВ.

Та сама журналістична стаття в одній ґазеті появляється в цілості без якихнебудь перепон, а в іншій ґазеті виходить покалічена білими плямами. Якими зразками конфіскаційних практик є відома конфіската пастирського листу митрополита Шептицького?!

Практики на полі права про збори ілюструє нпр. розігнання поліцією передвиборчих зборів з р. 1930 у Клевані на Волині. Та справа оперлась о суд, а в її висліду було ясно, що рішала там виключно політика, якою є реалізація засади б. міністра Юзефського про відсепарування Волині від впливів УНДО.

ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, НАГЛІ СУДИ І ПОЛОЖЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

Щоденна практика виявляє непошанування в судах прав української мови, унормованих у смішно мінімальних границях законом з 31. VII. 1924 р., відбирання від українських свідків присяги в польській мові, непошанування греко-кат. свят, щораз більше зменшення українського особового стану в судах, особливо у вищих інстанціях та принципіяльне неприймання українців до судів на Волині.

Український Клюб зголошує резолюцію такого змісту, що *„Сойм взиває уряд негайно усунути наглі суди"*. Зновуж у нововведеному вязничному реґуляміні знехтовано зовсім права політичних вязнів, навіть ті, які їм удалось досі здобути заходами найкращих умів культурного світа і власними жертвами — голодівкою. Відомі є жахливі відносини в тюрмі в Луцьку, де то увязненим у поліційній вязниці не дозволено бачитись з членами родин, ані з обороною, — та відносини, серед яких живуть політичні арештовані по інших вязницях, зокрема у Львові.. Говорено тут про фінансово-бюджетовий звязок поміж міністерством справедливости і мін. внутрішніх справ. Тимчасом це два *тотожні* міністерства, а радше міністерство справедливости є експозитурою мін. внутрішніх справ в його поліційній діяльності. Поліція переросла судову прокуратуру, а навіть і суди, бо надає невідхильний напрям ходові а навіть вислідові кожної карної справи та стіснює діяльність прокураторів і слідчих суддів. Кожний поліційний донос означує кожного українця „невонтпліве", як шовініста, „вивротовця", „члонка УВО", „кеseverника саботажамі" і т. д. Щоби виказати ті „невонтпліві" твердження органів поліції, вона мобілізує цілий апарат, конфідентів, провокаторів і тайних агентів, та за тими слідами йде потім і судове слідство.

Поліція арештує без розбору на кого випадково чи з розмислом паде її підозріння і щойно тоді шукає за мотивами обвинувачення і доказовим матеріялом. Штучно інсценізують індивідуальні та масові карні процеси проти українців. А коли нераз виявиться, що арештовані, запідозрілі в якомусь злочині, зовсім туди непричасні, кидається на них підозріння участи в іншому ділі і слідство далі йде вже в іншій справі та обвинувачений далі сидить. Превенційне увязнення триває пів року, рік, 16 місяців, а навіть, як діється у карній справі проти Муляря і товаришів в рівенському суді, і *21 місяців*.

Як типовий зразок інсценізації політичних карних справ може служити справа інж. А. Милянича. Осягнувши інжинірський диплом в Данціґу він вертав, але 31. липня 1930 р. арештовано його на двірці в Перемишлі, а то в наслідок інвіґілювання його вже від Тчева функціонарем польської слідчої поліції у Тчеві, а потім тайним аґентом з поліції у Варшаві. Арештувавши інж. Милянича, поліція не знала, що з ним робити. Почалась довга кореспонденція поміж виділами слідчими в Перемишлі, у Львові, постерунком поліції в Устриках, прокуратурою і т. д., щоби вишукати якісь провини підозрілого Милянича. Потім почалася кореспонденція поміж судами окружними в Перемишлі, у Львові й у Сяноці щодо компетенції суду, який має урядувати в цій справі. Кожний з тих судів уважав себе некомпетентним, бо на його терені Милянич нічого каригідного не зробив. І транспортують Милянича під ескортою ночами з Перемишля до Львова і зі Львова до Перемишля. Та хоча вправлено в рух цілий слідчий апарат і поліцію в Тчеві, Перемишлі, у Львові, в Ліску, Устриках і т. д., не могли Миляничеві нічого доказати. 5-місячний слідчий арешт від 31. липня 1930 р. — скінчився щойно дня 2. січня 1931 р. з тим, що слідство у напрямі злочину головної зради зовсім припинили, а потягли підозрілого до відповідальности за провину з намаганої кольпортажі „Розбудови Нації"!

ПОБОЇ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

Коли хто говорить про тюрми, мусить говорити і про перебуваючих як у слідчій судовій вязниці так і в поліційних арештах. За все, що тоді діється, за поведінку поліційних органів супроти вязнів, міністр справедливости є теж відповідальний. Є на жаль фактом, що в поліційних арештах, а навіть і в арештах судових, бють і то нераз страшно бють — а прокуратура не вважає своїм категоричним обовязком факти побиття прослідкувати. Приклади: побиття Василя Коцюха з Болестрашич у слідчій вязниці окружного суду в Перемишлі, або ось відомий недавній процес у Львові проти Богдана Кравціва і тов.

Вже в часі поліційного слідства жалувався Дачишин перед вязничним лікарем на побиття, але доходження, ведене інспектором Лозінським, не могло як слід устійнити побиття, бо Лозінський не повчив переслухуваних функціонарів поліції про обовязок зізнавати правду та питав їх на обставини, яких свідками вони зовсім не були. Дачишин жалувався, що його побито в кабінеті комісаря Чеховського, а інспектор Лозінський переслухував на цю обставину ключників, яких при тім зовсім не було. І цікава річ! Підчас коли інших обвинувачених віддано до диспозиції слідчому судді, задержано Дачишина в поліційних арештах ще 6 неділь, а саме до часу, коли загоїлись і затерлися сліди побиття! При першому переслуханню у слідчого судді Дачишин і Качмарський відкликали свої поліційні зізнання, як неправдиві, вимушені побоями, які слідчому судді докладно описали. Не зважаючи на те, ані суд ані прокуратура не розпочали ніяких доходжень проти виновників побиття, хоча річ ішла тут про тяжке ушкодження тіла. Як викручувалась поліція від висвітлення цієї справи побиття, доказує обставина, що функціонаря поліції ч. 2796, на якого Дачишин і Качмарський вказували, як на того, хто їх передовсім побив, львівська команда поліції не могла судові доставити, запевняючи, що поліціянта з таким числом зовсім не має. І щойно коли обороні вдалося вишукати імя і прізвище дотичного достойника, візвав його суд на свідка і тоді виявилося, що він в часі своєї служби дійсно носив ч. 2796. Але прокуратура не прослідкувала побиття Дачишина і Качмарського, незважаючи на те, що 2-х судових лікарів ствердило у Качмарського сліди побоїв на плечах і т. д., які спричинили 15 дневну недугу.

обвинувачених побито в той спосіб, що казали їм роззутись, звязали руки і ноги, перетягнули поміж руки та ноги патик і — приємну цю забаву називають в тюремній мові „дзвонами". — били їх по п'ятах і по цілім тілі, занурювали голову в посудині з водою, так що вони захлистувались і душились. Така доля політичного вязня у львівській тюрмі в XX. столітті. Щоби не бути пустословним — ще кілька примірів: — Степан Бардахівський, учень промислової школи у Львові з Мацькович біля Перемишля, увязнений на весну 1930 р. Коли переслуханий комісарем Чеховським, заперечив приналежність до УВО, велів Чеховський відпровадити його до „салі переслухань". Тут було яких 8 мущин в одягах монтерів, щоби їх не можна розпізнати. Вони почали бити Бардахівського зі всіх сторін по голові, лиці, копати в ребра, звязали йому руки позаду, положили на столі, стягнули черевики, били по п'ятах, а також били по полових частях. Бардахівський умлівав, а коли від зимної води очуняв, питали, чи признається до приналежности до УВО. Він

заперечив і тоді знову його били. На слідуючий день серед таких самих допитів дістав 50 київ в п'яти. Положено його на стіл головою в долину, та вливано воду через ніс. Такі допити тривали довший час, били його рівнож в околицю нирок, через що занедужав на ниркову хоробу. В подібний спосіб знущалися у поліційних арештах над студентом техніком Іваном Мигулем. Розбирали йому в руках пальці, звязали руки ланцом так сильно, що ланцюх відався в тіло, клали горілиць, звязали руки і ноги, перетягали патик поміж звязані руки і ноги, та уладили „гойдалку". По п'ятах били ґумовою палицею. Зімлілого відливали зимною водою. При дальших переслуханнях поліціянти кидали ним один до другого як мячем, при чім копали його, де попало. Такі муки тривали 22 дні. Про ці тортури розповів Мигаль прокураторові Чимеринському і слідчому судді Сенкевичеві — але невідомо, що з тим звідомленням сталося... Подібно побили в осені 1930 р. Івана Ляхмана, підозрілого в приналежності до УВО. Лютими побоями в поліційних арештах вимушено признання до всіляких видуманих злочинів від студента фільософії Тараса Крушельницького. Побитий мав настільки притомности, що під своїм протоколом, у якому признався до ріжних неймовірних навіть учинків, Крушельницький положив біля свого підпису незамітно дві букви „п. п.". Всі ті побої нещасного виявила карна розправа, при чім Крушельницький вияснив, що ті букви „п. п." означують „під примусом".

„НЕ ВІРИМО".

На ту мартирольоґію одиноко відповідю вживали досі стереотипове слово: „не віримо, бо це брехня". Стоїмо над безоднею, в яку зіпхнено не тільки право, але людську гідність і можливість оживиття в унормованій суспільності. Відповідь „не віримо", значить на практиці: „бийте і катуйте дальше". Чи інтересовані кола не призадумуються, яку психічну реакцію такі історії мусять викликати не тільки у мучених такими побоями, але у кожного, хто не стоїть на поліційному становищі?!

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА „ПАЦИФІКАЦІЮ".

Міністр справедливости перед нами і перед цілим українським громадянством відповідальний за люті події з осени 1930 р. Діялись, як відомо жахливі речі! Міністр Складковський признав, що поліція і військо били до крови, що вривали підлоги, нищили людське майно. В наших соймових і сенатських внесках ми навели стан страшної дійсности і домагалися провірити заподані нами факти. Сойм і сенат ці внески відкинув. Досі не потягнули виновників тих побоїв і цілої т. зв. пацифікації до строгої відповідальности.

Загал тратить щораз більше довіря до суду. Аналіза стану права і правопорядку дає пресумний образ. В тім стані речі є право твердити, що дискусія над ресортом мін. справедливости зовсім зайва.

Задовження хліборобства.

Варшавська преса повідомляє, що загальне задовження дрібного хліборобства в державному Банку Рільничому з кінцем грудня м. р. досягало 980 міліонів золотих, з того на довгоречинцеві позички в заставних листах і облігаціях 338 міл., а решта, значить 542 міл. припадає на кредити коротко і середньоречинцеві. Задовження хліборобства реєстровими кредитами на застав збіжа обчислюють на 12 і пів міл., зачети на збіже 4 міл. зол.

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

З польської преси.

„Дух Яреми і Кривоноса".

Український голос на сторінках „Веку Нового".

Вчора, у відділі п. н. „Великий шум", ми згадали, що у львівськім „Веку Новім" почали друкуватись статті п. н. „Польсько-українська проблема", які безумовно походять з української сторони: не тому, що так каже редакція того часопису, а тому, що це виходить зі змісту статті й її „тенору"! Ми зреферували теж коротко першу частину тої статті та з признанням висловились про заложення, з якого вийшов автор: що польська політика й польське громадянство повинно собі ясно усвідомити *факт* таких самих українських незалежницьких ідеалів, якими була переповна національна думка після невдалих повстань, і що всякі рахунки, аби „вибити з голови" українцям ті їхні ідеали й настрої, є згори виключені, бо не можна позбавити когось його ірраціонального бажання, яке стало релігією..

У другій статті („Век Н." з 16. ц. м.) автор розвиває цю тезу та робить це справді надзвичайно влучно й гарно, доходячи льоґічно до цікавих висновків. Найбільшим „плюсом" тої статті те, що її автор поликується на *польську* історію, *польську* літературу й *польську* публіцистику і таким робом згори виключає закиди тенденційности.

Отже на вступі звертає автор увагу, що ця „українська національна релігія" творилася під чималим впливом такої самої польської „релігії" і тому теж польська сторона не може мати претенсій до українців. Отже передовсім „Книги битія („*битія*" а не *билія*", як це перекрутив у „Веку" друкарський чортик!) українського народу" Костомарова були писані під деяким впливом польського месіянізму („Книги польського паломництва Міцкевича); до наукових розвідок професорів Третяка й Колесси відсилає автор польських читачів, необізнаних з джерелами творчости Шевченка. Врешті стверджує, що

> УВО є взороване на „пеовяках" і польських боєвиках та всі польські конспіраційні товариства були вчителями української молоді.

Автор слушно вказує, що святкування роковин польських конспіраційних орґанізацій є найбільшою пропаґандою повстання анальоґічних орґанізацій українських. Не диво, мовлив, що один українець хотів перекласти на українську мову патріотичну проповідь епископа Бандурського п. н. „Не гасіть духа".

> Це факти, це дійсність. А коли так воно є, то польська політична думка повинна змагати до розвязання польсько-української проблеми *на іншій політичній площині — повинна змагати до творення сурогату української державности в Польщі*, бо тільки на цій площині реальний політик зможе найти шляхи до державної уніфікації.
>
> Конкретно автор пропонує *„швайцаризацію теренів, які обіймає польсько-український спір", бо*

тоді — мовляв —

> „українці так будуть привязані до Польщі, як до Швайцарії є привязані німці, французи й італійці, хоча в сусідстві мають свої національні держави. Також австрійські поляки були вдоволені в Австрії, і то лише тому, що мали тут сурогат власної державности.

В дальшому, автор цитує голоси пп. Борковського й Бохенського, які виясновали своїм землякам, чому українці не є і *не можуть бути* „льояльними" („льояльний є той, хто є вдоволений"). Але — мовляв — польська опінія не вспіла зрозуміти тих виводів своїх власних публіцистів-патріотів, *„нинішня польська психіка є вихована під впливом Сенкевічевого Заґлоби"*.

І автор цитує відоме „політичне експозе" Заґлоби, яке починається словами: „а щоб їх пархи зїли, цей собачий рід" та кінчається окликом „що ми винуваті, що нас Господь Бог шляхтою створив, а їх хамами..."

> Мутатіс мутандіс у віці аеропляні і радія психіка Заґлоби покутує далі, а „патріотичні" пресові орґани підсилюють її. Дух Яреми Вишневецького краче над „кресами", а поруч з ним дух Максима Кривоноса...

Автор переводить паралелю поміж тими „покревними духами", покликується на істориків Шайноху й Липинського, що вказували на шкідливість книжки „Огнем і мечем", гостро пятнує зобовязування молоді вчитуватися у таку заґлобову лектуру й пояснює саме тою психікою, створеною на творах Сенкевіча, факт, що українців уважають „чужим елементом" і „громадянами III кляси."

> Всі польські реальні політики повинні — каже автор — тямити, що українці не забули того, що навіть неприхильна їм мирова конференція у Парижі проектувала „статут", який був мінімальним суроґатом державности.
>
> Отже першим польським політичним постулятом повинно бути перевиховання польської психіки і введення польської політичної думки на інші шляхи супроти українців.

На цьому автор кінчає, а ми зазначимо лише, що ідея „швайцаризації" українських земель у Польщі не нова: її підносили еміґраційні українські відповідальні політ. чинники ще й перед березнем 1923 року, вона й товклася потім, але її ніяк не можна погодити з всевладною у Польщі концепцією *„паньства народовего"* — однородної національної держави — яку ввели і дальше форсують сліпі й глухі ендецькі фанатики, спадкоємці заповітів Яреми Вишневецького і шляхтича Заґлоби.

„КОБИ НЕ ПОВТОРИЛАСЯ ІСТОРІЯ..."

Повищим реченням кінчається третя з черги стаття якогось українського діяча, скритого під псевдонімом Богдан Словянський, у „Веку Новім" п. н. „Польсько-українська проблема". Вона торкається актуальної проблеми становища до більшовизму та цілої східної політики Польщі. Є у ній знову чимало влучних історичних порівнань та цікавих думок, так, що зреферуємо її ширше. Однак — на жаль — мусимо це відложити до завтрашнього дня з чисто технічних оглядів. („Век Нови" являється в порі, коли відділ статтей і оглядів у нас уже зачинений, тим більше в суботу, коли друкарська праця швидше починається і швидше кінчається). Зазначимо лише, що провідною думкою тої статті є надалі теза: „Політика поляків супроти „русинів" є погана..."

—o—

Більшовики мають 4-міліонову армію.

Військова й закордонна комісія французького сенату вислухала подрібний звіт про мілітарне положення Радянщини. Сен. Окар ствердив, що досі радянський уряд не предложив Союзові Народів пояснень про стан своїх зброєнь як інші народи. На основі певних інформацій Радянщина находиться в стані викінчення орґанізації національної армії, що може озброїтися й вирядитися власними матеріялами. Армія складається з одного міліона активних вояків і трьох міліонів людей, яких можна негайно змобілізувати. Пятилітній плян з огляду на комунікаційні шляхи слід уважати пляном приспішення зброєнь. Обі комісії уповажнили своїх представників звернути на це увагу французьких делеґатів, що поїдуть на роззбройну конференцію до Женеви.

—o—

Управильнення гіпотечних і катастральних відносин.

Міністр рільних реформ Козловський, відповідаючи на заміти підчас дискусії в соймовій бюджетовій комісії, зазначив між іншим в справі меліорації Полісся, що терени низьких поліських торфів мають величезну хліборобську будучність. Крім того повідомив, що в цьому бюджетовому році буде внесений новий закон що управильнює титули власности на терені Галичини у звязку з комасацією і при тій нагоді буде переведена регуляція гіпотечних і катастральних відносин.

—o—

Світові грозить катастрофа від воєнних репарацій.

Союз німецького промислу вирішив резолюцію, що домагається цілковитого счеркнення сплат. Резолюція підкреслює, що всякі спроби вдержання системи сплат мусять довести до катастрофи не тільки Німеччину, але й цілий світ.

—o—

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

заперечив і тоді знову його били. На слідуючий день серед таких самих допитів дістав 50 київ в пяти. Положено його на стіл головою в долину, та вливано воду через ніс. Такі допити тривали довший час, били його рівнож в околицю нирок, через що занедужав на ниркову хоробу. В подібний спосіб знущалися у поліційних арештах над студентом техніком Іваном Мигулем. Роздирали йому в руках пальці, звязали руки ланцюхом так сильно, що ланцюх вїдався в тіло, клали горілиць, звязали руки і ноги, перетягали патик поміж звязані руки і ноги, та уладили „гойдалку". По пятах били ґумовою палицею. Зімлілого відливали зимною водою. При дальших переслуханнях поліціянти кидали ним один до другого як мячем, при чім копали його, де попало. Такі муки тривали 22 дні. Про ці тортури розповів Миталь прокураторові Чимеринському і слідчому судді Сенкевичеві — але невідомо, що з тим звідомленням сталося... Подібно побили в осени 1930 р. Івана Ляхмана, підозрілого в приналежности до УВО. Лютими побоями в поліційних арештах вимушено призвання до всіляких видуманих злочинів від студента фільософії Тараса Крушельницького. Побитий мав настільки притомности, що під своїм протоколом, у якому признався до ріжних неймовірних навіть учинків, Крушельницький положив біля свого підпису незамітно дві букви „п. п.". Всі ті побої нещасного виявила карна розправа, при чім Крушельницький виснив, що ті букви „п. п." означують „під примусом".

Задовження хліборобства.

Варшавська преса повідомляє, що загальне задовження дрібного хліборобства в державному Банку Рільничому з кінцем грудня м. р. досягало 980 міліонів золотих, з того на довгоречинцеві позички в заставних листах і облігаціях 338 міл., а решта, значить 542 міл. припадає на кредити коротко і середньоречинцеві. Задовження хліборобства реєстровими кредитами на застав збіжа обчисляють на 12 і пів міл., зачети за збіже 4 міл. зол.

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

З польської преси.

„Дух Яреми і Кривоноса".

Український голос на сторінках „Веку Нового".

Вчора, у відділі п. н. „Великий шум", ми згадали, що у львівськім „Веку Новім" почали друкуватись статті п. н. „Польсько-українська проблема", які безумовно походять з української сторони: не тому, що так каже редакція того часопису, а тому, що це виходить зі змісту статті й її „тенору"! Ми зреферували теж коротко першу частину тої статті та з признанням висловились про заложення, з якого вийшов автор: що польська політика й польське громадянство повинно собі ясно усвідомити *факт* таких самих українських незалежницьких ідеалів, якими була переповна національна думка після невдалих повстань, і що всякі рахунки, аби „вибити з голови" українцям ті їхні ідеали й настрої, є згори виключені, бо не можна позбавити когось його ірраціонального бажання, яке стало релігією...

У другій статті („Век Н." з 16. ц. м.) автор розвиває цю тезу та робить це справді надзвичайно влучно й гарно, доходячи льоґічно до цікавих висновків. Найбільшим „плюсом" тої статті те, що її автор покликується на *польську* історію, *польську* літературу й *польську* публіцистику і таким робом згори виключає закиди тенденційности.

Отже на вступі звертає автор увагу, що ця „українська національна релігія" творилася під чималим впливом такої самої польської „релігії" і тому теж польська сторона не може мати претенсій до українців. Отже передовсім „Книги битія („*битія*" а не *билія*", як це перекрутив у „Веку" друкарський чортик!) українського народу" Костомарова були писані під деяким впливом польського месіянізму („Книги польського паломництва Міцкевича); до наукових розвідок професорів Третяка й Колесси відсилає автор польських читачів, необізнаних з джерелами творчости Шевченка. Врешті стверджує, що

УВО є взороване на „пеовяках" і польських боєвиках та всі польські конспіраційні товариства були вчителями української молоді.

Автор слушно вказує, що святкування роковин польських конспіраційних організацій є найбільшою пропаґандою повстання аналоґічних організацій українських. Не диво, мовляв, що один українець хотів перекласти на українську мову патріотичну проповідь епископа Бандурського п. н. „Не гасіть духа".

Це факти, це дійсність. А коли так воно є, то польська політична думка повинна змагати до розвязання польсько-української проблеми *на іншій політичній площині — повинна змагати до творення суроґату української державности в Польщі*, бо тільки на цій площині реальний політик зможе найти шляхи до державної уніфікації.

Конкретно автор пропонує *„швайцаризацію теренів, які обіймає польсько-український спір"*, бо

тоді — мовляв —

„українці так будуть привязані до Польщі, як до Швайцарії є привязані німці, французи й італійці, хоча в сусідстві мають свої національні держави. Також австрійські поляки були вдоволені з Австрії, і то лише тому, що мали тут суроґат власної державности.

В дальшому, автор цитує голоси пп. Борковського й Бохенського, які виснювали своїм землякам, чому українці не є і *не можуть бути* „льояльними" („льояльний є той, хто є вдоволений"). Але — мовляв — польська опінія не вспіла зрозуміти тих виводів своїх власних публіцистів-патріотів, *„нинішня польська психіка є вихована під впливом Сенкевічевого Заґлоби"*.

І автор цитує відоме „політичне експозе" Заґлоби, яке починається словами: „а щоб ї пархи зїли, цей собачий рід" та кінчається окликом „що ми винуваті, що нас Господь Бог шляхтою створив, а їх хамами.."

Мутатіс мутандіс у віці аеропланів і радія психіка Заґлоби покутує далі, а „патріотичні" пресові органи підсилюють її. Дух Яреми Вишневецького краче над „кресами", а поруч з ним дух Максима Кривоноса...

Автор переводить паралелю поміж тими „покревними духами", покликується на істориків Шайноху й Липинського, що вказували на шкідливість книжки „Огнем і мечем", гостро пятнує зобовязування молоді вчитуватися у таку заґлобову лектуру й пояснює саме тою психікою, створеною на творах Сенкевіча, факт, що українців уважають „чужим елементом" і „громадянами III кляси."

Всі польські реальні політики повинні — каже автор — тямити, що українці не забули того, що навіть неприхильна їм мирова конференція у Парижі проєктувала „статут", який був мінімальним суроґатом державности.

Отже першим польським політичним постулятом повинно бути перевиховання польської психіки і введення польської політичної думки на інші шляхи супроти українців.

На цьому автор кінчає, а ми зазначимо лише, що ідея „швайцаризації" українських земель у Польщі не нова: її підносили еміґраційні українські відповідальні політ. чинники ще й перед березнем 1923 року, вона й товклася потім, але її ніяк не можна погодити з всевладною у Польщі концепцією *„паньства народовего"* — однородної національної держави — яку ввели і дальше форсують сліпі й глухі ендецькі фанатики, спадкоємці заповітів Яреми Вишневецького і шляхтича Заґлоби.

„КОБИ НЕ ПОВТОРИЛАСЯ ІСТОРІЯ..."

Повищим реченням кінчається третя з черги стаття якогось українського діяча, скритого під псевдонімом Богдан Словянський, у „Веку Новім" п. н. „Польсько-українська проблема". Вона торкається актуальної проблеми становища до більшовизму та цілої східної політики Польщі. Є у ній знову чимало влучних історичних порівнань та цікавих думок, так, що зреферуємо її ширше. Однак — на жаль — мусимо це відложити до завтрашнього дня з чисто технічних оглядів. („Век Нови" являється в порі, коли відділ статтей і оглядів у нас уже зачинений, тим більше в суботу, коли друкарська праця швидше починається і швидше кінчається). Зазначимо лише, що провідною думкою тої статті є надалі теза: „Політика поляків супроти „русинів" є погана..."

—o—

Більшовики мають 4-міліонову армію.

Військова й закордонна комісія французького сенату вислухала подрібний звіт про мілітарне положення Радянщини. Сен. Окар ствердив, що досі радянський уряд не предложив Союзові Народів пояснень про стан своїх зброєнь як інші народи. На основі певних інформацій Радянщина находиться в стані викінчення організації національної армії, що може озброїтися й вирядитися власними матеріялами. Армія складається з одного міліона активних вояків і трьох міліонів людей, яких можна негайно змобілізувати. Пятилітній плян з огляду на комунікаційні шляхи слід уважати пляном приспішення зброєнь. Обі комісії уповажнили своїх представників звернути на це увагу французьких делеґатів, що поїдуть на розброєнну конференцію до Женеви.

—o—

Управильнення гіпотечних і катастральних відносин.

Міністр рільних реформ Козловський, відповідаючи на заміти підчас дискусії в соймовій бюджетовій комісії, зазначив між іншим в справі меліорації Полісся, що терени низьких поліських торфів мають величезну хліборобську будучність. Крім того повідомив, що в цьому бюджетовому році буде внесений новий закон що управильнює титули власности на терені Галичини у звязку з комасацією і при тій нагоді буде переведена реґуляція гіпотечних і катастральних відносин.

—o—

Світові грозить катастрофа від воєнних репарацій.

Союз німецького промислу вирішив резолюцію, що домагається цілковитого счеркнення сплат. Резолюція підкреслює, що всякі спроби вдержання системи сплат мусять довести до катастрофи не тільки Німеччину, але й цілий світ.

—o—

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Документ нашого часу.

Промова міністра внутрішніх справ Перацького у справі нац. відносин у Східній Галичині.

На засіданні бюджетової комісії сойму дня 16. І. ц. р. в 10. год. ранку при розгляді бюджету міністерства внутрішніх справ виголосив мін. внутр. справ Перацький велику промову в справі національних відносин на терені Сх. Галичини. Цю промову подаємо далі в дослівному тексті за офіціяльною львівською „Ґазетою Львовскою" з 17. січня ц. р. як історичний документ наших днів. Її зміст такий:

„РАЦІОНАЛЬНІ ПІДСТАВИ ГАРМОНІЙНОГО СПІВЖИТТЯ".

„Особливим предметом внутрішньої політики — говорив міністр — є національні питання. Їх характер і значіння є панам добре відомі. Отже вистане, коли загально ствердж у, що наш уряд кермується прямуванням до витворення раціональних підстав гармонійного співжиття всіх громадян Річипосполитої, побудованого на рівности обовязків і прав для всіх.

Підкреслюю засаду рівности прав і обовязків, бо вона повинна стати підставою громадянської системи думання і відчування як польської суспільности так і суспільностей, що творять національні меншости в нашій державі.

Виявлена деякими меншостевими ґрупами тенденція робити з факту їх етнічної відрубности висновки про права до привілеїв, є так само фальшива, як схильність деяких відломів польської суспільности поширювати на основі факту цієї відрубности суґестію в напрямі ділення громадян держави на дві кляси. Новочасна державна рація не може толерувати таких теорій, а тим більше не може їх реалізувати.

„КЕРМУЄМОСЯ ЗАСАДОЮ СЛУШНОСТИ..."

Ось і причина, наслідком якої потравневі уряди вважали за доцільне і конечне заспокоювати в міру обєктивної слушности і можливости економічні і культурні потреби меншостевих суспільностей під одною скромною умовиною: перестеріґання тими суспільностями дійсної громадянської льояльности до держави. Коли хто схоче покликуватися на становище міністерства внутрішніх справ супроти явних проявів ломання тієї засади і спроби нарушування публичного безпеченства та правного ладу, то мусить чейже признати, що виявляє рівну рішучість, коли йде про охорону безпеченства громадян, що належать до національних меншостей. Бо ми кермуємося засадою слушности та інтересу Річипосполитої. Льояльна національна меншість може бути все певна повної опіки й допомоги з боку держави.

Тому, що випадки у Сх. Галичині (в ориґ.: Малопольщі — *Ред.)* у 1931 р. і їх психольоґічні наслідки в значній мірі скаламутили образ політичної дійсности на цьому терені, маю намір затриматися зокрема над питанням меншостей у тих воєвідствах. На основі уповноваження Ради Міністрів, в обсягу цілости заінтересування уряду, постараюся кинути на цю справу сніп світла річевої оцінки і реальних намірів уряду на будуче.

Як прихильник ясних сутацій, думаю, що в справах, у яких заінтересовані дві або більше сторін, точкою виходу для внутрішньої еволюції цих справ повинно бути ясне спрецизування кермуючих засад. Тому то бажаю ствердити, що ані в дійсности, ані у внутрішньому переконанні уряду завдання держави відносно до трьох полудневих воєвідств, обнятих спільною назвою Сх. Галичини (в ориґ.: Малопольщі) не є інші, ніж супроти цілої території Річипосполитої, чи поодиноких її земель. Які ці завдання? Головним буде без сумніву те, яке у спробі сформулювання можна уяти в такий спосіб, що завданням держави — є старання про безпеченство громадян з оставленням їм права діяти під умовиною, що це діланя не спричинить шкоди іншим громадянам.

Оце, прошу панів, ключ для державного розумування та ділання, рівно, коли справа торкається суспільности, як і уряду.

Він дає нам змогу устійнити виразну межу горожанської діяльности, якої не вільно переступити, коли та діяльність не може знищити самої істоти держави. Одначе знищення з черги такої діяльности є одним з начальних завдань уряду, який оправдує своє істнування саме таким нормуванням, а коли треба то й обмежуванням діяльности одиниць або суспільних ґруп, щоби вона не зверталася проти інтересів цілости або інших груп суспільности.

Коли тепер цей спосіб думання перенесемо до Східної Галичини, де споміж двох етнічних ґруп горожан деякі відлами української ґрупи ставлять собі за завдання систематично заподіювати шкоди польській ґрупі, то стає ясним, що така діяльність — це замах на саму ідею держави та виклик під адресою всієї сили польської держави, яка такої діяльности не може толерувати.

Хтонебудь у державі брався би до актів злочину, до замахів на чуже життя та майно, на безпеку осіб і річей, які є під опікою публичного права, мусів би потерпіти наслідки, пропорціональні до величини заподіяного лиха.

ЩО ВІЛЬНО В „ДЕМОКРАТИЧНІЙ ДЕРЖАВІ"?

Бо в демократичній державі вільно кожному горожанинові свобідно думати, висловлюватися та робити під умовиною, що буде вчити та боронити своїх поглядів розумом, а не буде користуватися насиллям, силою та підступом.

Та що сталося, що в Східній Галичині насилля і підступ ідентифікували з політичною діяльністю та завісили над головами польської ґрупи горожан тієї країни, стверджую, що — коли перевазія не матиме успіху — уряд стане перед примусовим положенням.

Не може бути й не буде толерований стан, у якому польське населення почувалося би загроженим на життю, стані посідання та свободі ведення своїх національних і горожанських прав, а також в такому, в якому розважне та продуктивно працююче українське населення булоб під терором насилля.

ДОВІРЯ В УСПІШНІСТЬ СВОЄЇ ПОЛІТИКИ.

Уряд не уважає вказаним і відповідаючим справедливости робити із злочинної акції деяких — як виясвено, зрештою нечисленних — українських орґанізацій на терені Сх. Галичини національної української справи. Можу запевнити панів з цілою рішучістю, що уряд не позволить ані на хвилину лишити себе довіря до успішности політики заспокоювання слушних потреб українського населення, будучи певним, що розум і почування дійсности запанують серед нього над нерозумними відрухами.

Необхідність стосування в деяких моментах сильніших засобів для оборони безпеки не віштовхують нас зовсім з нашої принципіяльної дороги політичного ділання а з другої сторони — ціль політичної діяльности не присипляє нашої сторожкости

Розуміється, не потрібую доказувати, що атмосфера боротьби поглощує у всякому випадку на довший час психольоґічні а навіть моральні можливости продовжування політики чинитьб. Тому й не можу не висловити жалю, що подавляюча більшість українського громадянства, здатна тверезо обмірковувати свої інтереси, так досі несміло протиставиться божевіллям УВО. та її прибулов, що так сильно закаламучують процес нормалізації відносин у Східній Галичині.

Перечу рішучо, щоби роблені тут і там серед українського громадянства закиди шиканування або унеможливлювання українському населенню розвитку, особливо, на що найбільше вказується, в господарській ділянці, щоби ті жалі мали вагу слушности. Правда не дасться тут укрити, ані перекрутити, бо находить вислів у безпристрастних цифрах.

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ — АРГУМЕНТОМ УРЯДУ.

Як панам відомо, господарське життя українського населення найшло свій орґанізаційний вияв у кооперації. Оце цифри з цієї ділянки: Офіціяльне видавництво „Ревізійного Союзу Українських Кооператив" подає такий образ розвитку української кооперації у Сх. Галичині:

Число кооператив, обєднаних у Р. С. У. К. виносило в передвоєнних роках: в 1906 р. 134, в 1912 р. 567. Після війни в Річипосполитій цифровий образ виглядає так: в 1921 р. — 578, в 1925 — 1028, в 1929 — 2.785, а в кінцем 1930 р. — 3.147 кооператив. Крім того є кооперативи необєднані, числом 755. Отже після війни темпо зростання не тільки не звільнилось, але навпаки зросло, а на протязі останніх чотирох років пересічний приріст українських кооператив виявляється цифрою 440 орґанізаційних одиниць річно.

Ця розвиткова проґресія відслонює непохитно безхлибність закидів під адресою польського уряду. Годі собі уявити, щоби при ставлені перепон розвиткові кооперації урядовими чинниками, вона могла осягнути такі високі розвиткові цифри і виявитися в загальній цифрі 3.902 кооператив.

Зате слід ствердити, що чисельна розбудова кооперативних станиць не була подиктована тільки господарськими потребами населення але в деякій мірі виростала з тенденцій політичних. Цим робом на ґрунті господарської діяльности своєрідна націоналістична політика заподіяла багато шкоди для людности, згуртованої в кооперативних орґанізаціях.

Коли я вже при тих справах, не хочу уникати поставити точку над і у відношенні уряду до господарських інтересів українського населення. Стверджую, що як в минулому, так на будуче не будуть робитися перешкоди в розвитку цієї ділянки інтересів горожан південно-східніх воєвідств, поляків і українців.

Навпаки, уряд готов у міру можности, що є в розпорядженні держави, причинятися якнайвидатніше до розвитку господарського життя в тих воєвідствах, одначе з тим, що мусять перестеріґатися загально обовязуючі принціпи співпраці держави з приватним господарством.

Коли ходить про українські продукційно-хліборобські товариства й кооперативи, мусять вони піддати ревізії відношення до державного чинника, а це перш усього витягаючи консеквенцію із принціпу, що держава, даючи орґанізаціям грошеву допомогу, мусить мати змогу контролі над властивим зужиткуванням позичених сум. Розуміється теж само собою, що до податкових полекш можуть претендувати лише ті орґанізації, які будуть працювати з державними чинниками.

ЦИФРИ „ПРОСВІТИ" І МОВЧАЛИВА СТАТИСТИКА ШКІЛ.

Не інакше представляється справа, коли йде про ділянку культурних аспірацій українського населення.

Поминувши вже не квестіоновану зівідки повну свободу релігійного життя, хай мені буде вільно вказати на широкий розвиток української освіти.

Визначно національна українська культурна орґанізація „Просвіта" має понад 3.000 читалень („пляцувек") а народніх шкіл у 1930 р. було 4.821 у порівнянні з 4.010 перед війною. Цифри ті дають безсумніву найбільш авторитативні основи для ствердження незаперечної правди, що культурні аспірації місцевого населення уряд респектує та заспокоює. Двомовні школи, введені свого часу на місце зачинених польських і українських шкіл, у програмі навчання беруть під увагу однаково польську й українську мову, тому українським дітям через те не відібрали нагоди вчитися в рідній мові.

Льоґіка життя, яке розвивається, висунула в тій ділянці справи, які вимагають від уряду перестудіювання та рішення.

Головне з них, натури заг.-державної, торкається напрямних, на яких має розвиватися наше шкільництво. Справа ця виростає як наслідок небажаного явища наростання в суспільності кадр молоді із середнім образуванням, які не находять у тій скількості приноровлення в житті, що вимагає в усіх ділянках фахового приготування. З тих кадр рекрутуються переважно кандидати на нижчі становища в публ. та приватній адміністрації, одначе є така різка диспропорція між подачею та попитом, що явище це набирає характеру прилюдної журн.

Головно в бувш. австрійській займанщині, де з відомих причин розвинувся передовсім тік у напрямі загально-образуючих ґімназій, явище це є надусе поважне.

Уряд старатиметься злагіднити цю крізу подачі української інтеліґенції із загальним образуванням, так, що вжиє її в публичній службі, одначе він не зможе на цьому шляху усунути небажані явища.

Щоби не допускати до неї на будуче, уряд старатиметься інтенсивніше ніж досі також і в Сх. Галичині піддержувати фахове шкільництво коштом богато розбудованих фільольоґічних ґімназій.

СПОРТОВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Уряд має повне зрозуміння для змагань української молоді до плекання спортів, до фізичного виховання в рямцях спортових товариств. Погоджуючися на леґалізацію таких товариств, уряд сподіється, що вони справді працюватимуть над піднесенням фізичної та спортової культури молоді та держатимуться оподалік від чинників, які бажають кожній спортовій орґанізації накинути політичну закраску та мету.

Такі містифікації не будуть толеровані. Зате орґанізації, які працюють у рямцях статуту, можуть рахувати на повну піддержку.

Вважаю потрібним зазначити, що як у цій, так і в кожній іншій ділянці життя не ставляємо українському населенню інших умовин, ніж

польському населенню. Одначе нам не вільно робити закиду з причини, що не можемо прирівнювати до українського населення нічим не оправданих привілеїв, які наражують загальні принципи та норми для горожанської діяльности в державі. Хто не хоче признати та прийняти тих принципів і норм, той відбирає собі випливаючі з них добродійства.

Самособою, прошу панів, справи життєвої техніки можна завсіди розмірно легко уложити, коли істнує порозуміння щодо принципів. Коли річ іде про Сх. Галичину, то таким принципом може бути виключно та лише справжнє повне й гармонійне співжиття польської і української групи місцевих автохтонів, які мають спільну мету цивілізаційний і культурний розквіт тієї землі. Уряд розуміє, що не може заступити ціл цим оглядом громадянства, одначе вважає своїм обовязком вказати йому правильну дорогу діяльности і дати цій діяльности відповідні умовини розвитку.

КУЦА САМОУПРАВА.

Щоби на тих основах надати польсько-українському співжиттю живий зміст щоденної практики, уряд вважав слушним і доцільним опрацювати проект заступлення дотеперішнього провізоричного стану в ділянці самоврядування нормальним, побудованим на виборах, остаючим під нормальною суспільною контролею, територіальним самоврядуванням: громадським і повітовим. Цей проект, вміщений у рямці закону про самоврядування, буде предложений законодатним палатам і тоді буде мати честь представити його засади.

Тепер бажаю тільки підкреслити те, що я ствердив на початку, а саме, що уряд, не зражуючися перешкодами, континуує без перерви політику заспокоювання дозріваючих потреб Сх. Галичини в спосіб, що узглядняює як інтереси польського так і українського населення. Він не бажає ані теж не може толерувати якихнебудь нерівностей без огляду на те, чи вони кривдилиб ту чи іншу національну групу на користь іншої групи. Бо всяка нерівність виключає порозуміння, а там де нема порозуміння, до голосу мусить прийти сила. Тимчасом хочемо вірити, що після болючого періоду терпінь і часто штучно викликуваних вибухів українського націоналізму візьмуть верх історичні інстинкти і політичний розум і що розпічнеться там довга ера польсько-української кооперації, яка в будуччині мусить видати якнайкращі овочі для обох народів.

ВІДПОВІДЬ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ НА ПРОМОВУ МІН. ПЄРАЦЬКОГО.

Після промови мін. Пєрацького розвинулася обширна дискусія, в якій забирали слово від українців посли д-р Степан Баран і Мих. Матчак, причім цей останній промовляв в год. 7. вечором, а пос. д-р Ст. Баран прийшов до слова аж в год. 10. вечором і промовляв півтори години.

Сьогодні подамо тільки короткий зміст обох промов. У черговому числі подамо повний текст промови посла Ст. Барана.

ЗАЯВА ПОСЛА Д-РА СТ. БАРАНА.
(Зміст).

Сьогоднішню заяву п. міністра в українській справі попередили заповіди про приготування концесій для українського народу. Вони викликали полеміку у польській пресі. Тимчасом згідно з нашими передбачуваннями з тої великої хмари впав малий дощ. **Кидається в очі передовсім те, що заява торкається лише Східної Галичини, а не інших земель, замешкалих українським населенням. Окреме трактування Галичини, Волині і Полісся є постійною методою і постійною помилкою польської політики, яка так само не вдасться, як не вдалися спроби поділити польський нарід його займанцями.**

Пан міністер вказав тут на конечність відповідно оформити психольогічне підложа в напрямку витворення можливости гармонійного співжиття. **Однак зміна настрою українського населення є неможлива з уваги на дійсність і тактику влади, яка не зміняється.** Промовець пригадує „пацифікацію" і виступає проти збірної відповідальности українського громадянства за акти саботажу та зазначує, що всі українські політичні партії, які стоять на національним ґрунті, від тої акції негайно відмежувались. Не вважаючи на те переведено пацифікацію. Промовець наводить маркантні приклади поведінки поліційних органів супроти українців. **Жадають від нас якоїсь „збільшеної" льояльности, до якої не є обовязані навіть поляки.**

Промовець ждав від міністра якоїсь заяви, якa загладилаб рани „пацифікації", але промова міністра ніякого загладження не приносить. Закону про мову не виконують, українські товариства й організації далі розвязують, українські кооперативи надалі трактовані інакше, ніж польські. **Вимагаємо стосувати супроти українців міжнародні закони і зобовязання.**

Серед цих умовин українське громадянство не є придатне під експерименти п. міністра.

ЗМІСТ ПРОМОВИ ПОСЛА МАТЧАКА.

Пос. *Матчак Михайло* (укр. соцрад.) заявив: Від якогось часу очікувано заяви міністра у справі відношення уряду до українців. Вона принесла розчарування. Міністр цілу українську справу зводить до трьох полудневосхідних воєвідств і ні одним словом не згадує про Волинь, Полісся і Холмщину. Вже в публікаціях комісії для усправнення адміністрації стрінулися ми з новою теорією про істнування чотирьох ріжних „руських" меншостей в державі. Уважаю це за першу фальшиву підставу в розумуванні міністра. Є це такcамо блудне, як теорія, що нема одностайної української народности, а є тільки поодинокі етнічні групи гуцулів, лемків, бойків і т. д. Міністр зводить усе до льояльности. Цим разом домагається льояльности дійсної, але не подає дефініції. Станиславівський воєвода в одній розмові домагався льояльности активної. Досі говорено тільки загальниково про льояльність. Такої платформи ми приняти не можемо. Про все мусить рішати право. Громадяни, що виконують свої обовязки і не переступають права, повинні користати з усіх прав. Зовсім зайва річ вводити неустійнене поняття дійсної чи активної льояльности.

В дальшій части своєї промови пос. Матчак виказує, що українські організації є переслідувані.

Мін. Пєрацький: Ми усунули тих поліціаів.

Пос. Матчак: П. міністр казав, що культурним українським установам не робиться перешкод, але в одній тільки тернопільській воєвідстві за 9 місяців розвязано 169 таких товариств. Є ноторійно відомою практика конфіскат і цензури приватних листів. При останній конскрипції роблено масові зловживання. Т. зв. новий курс включно з промовою міністра є прецизійною політичною грою. Слова п. міністра є чисто теоретичною заявою. На ділі нинішній уряд виконує програму польської ендеції.

Німеччина домагається рівности
ЗБРОЄНЬ.

З Берліна повідомляють, що німецькі союзи й організації створили комітет, якого завданням буде пропаґанда німецької тези в справі роззброєння. Комітет видав відозву, в якій звертається до роззбройної конференції з домаганням, щоби прихилилася до цієї тези. Якщо конференція німецьке домагання відкине, Німеччина буде звільнена від принятих на себе роззбройних зобовязань і з цією хвилею матиме вільну руку. Метою Німеччини — рівність зброєнь, що відповідає її забезпеці.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ Б. БЕРЕСТЕЙСЬКИХ ПОСЛІВ.

У варшавських пол. колах є чутки, що уряд приготовляє проект амнестії. Амнестія ця торкалася би теж засуджених у процесі б. берестейських вязнів. Амнестію ухвалив би сойм у теперішній каденції перед апеляційною розправою б. берестейських вязнів.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПОМЕР ЛІКАР БРАЩАЙКО.
Жертва звання.

З Ужгороду повідомляють: У вівторок вечором, 12. січня, помер тут відомий та визначний лікар д-р Михайло Бращайко. Він набрався грипи при лікуванні недужого. Недуга ця скомплікувалася ще запаленням легенів.

Д-р Бращайко був начальним лікарем усіх Кас Хорих на Закарпатті та секундарем в ужгородськім міськім шпиталі. Його жінка, також лікарка, працює в тім самім шпиталі.

СУДДЯ ЛЕЩИНСЬКИЙ ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ.

З Варшави повідомляють, що суддя Лещинський, який як член трибуналу в берестейськім процесі, зголосив від присуду вотум сепаратум, вніс подання в справі димісії.

ГІТЛЕРІВ ЕМІСАРІЙ В ЛЬОНДОНІ.

БЕРЛІН, 17. І. ПАТ. „Берзен Курір" повідомляє, що в Льондоні є тепер удруге Гітлерів емісарій, нац. соц. посол до райхстаґу Нілянд. Його вислали м. ін., щоб аґітував серед німецької кольонії в Льондоні за програмою нац. соціялістів.

Б. КРОНПРІНЦ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА.

Льондон, 17. І. ПАТ. „Дейли Мейл" подає ревеляції буцімто республ. кола в Німеччині предложили, щоби при виборах на президента Німеччини поставити б. кронпрінца. Таку пропаганду веде якийсь визначний дем. діяч. Републиканці арґументують це так, що багато скрайне націоналістичних голосів упало би за кронпрінцом, а наслідком того ослабився би нац. табор у голосуванні на власного кандидата.

ЗАРЕМБА ВИЙДЕ НА ВОЛЮ?

У справі Гордонової ведуть дальше слідство. М. ін. переслухали Ст. Чарнецького. Зарембу мали переслухувати ще в неділю. Коли це сталося, то ще цього тижня можна буде сподіватися постанови прокуратора, чи видасть розпорядок випустити Зарембу на волю, чи задержати його й дальше в тюрмі.

ТРИ СМЕРТНІ ПРИСУДИ.

В Перемишлі закінчився перед наглим судом процес проти трьох парубків із яворівського повіту. На лаві обвинувачених засіли були: 21-літн. Федь Рабій, 21-літн. Ів. Мельник і 23-літн. Андр. Палюх, усі з Молошковичів, пов. Яворів. Усіх трьох обвинувачували в убивстві старшого вже чоловіка Ів. Криваня, який записав був усе своє майно свому сестрінкові Мельникові. Мельник мав Криваневі заплатити за все це майно 1000 зол. Щоби не платити тих грошей Мельник винайняв Рабія та Палюха, щоби за заплатою 100 зол. вбили його вуйка. І справді Рабій та Палюх убили Криваня 13. грудня м. р. Рабій „рубав" сокирою, а Палюх бив колом.

Трибунал засудив усіх трьох на шибеницю. Кару Палюхові замінили на досмертну тюрму. Оборона внесла просьбу в справі помилування Рабія та Мельника. Просьба відійшла зараз до Варшави. Президент помилував обох засуджених, Рабія та Мельника та замінив їм кару на досмертну тюрму. Боронили адвокати д-р Загайкевич і д-р Шуцман (Рабія), д-р Шварц (Палюха), д-р Ґотданк (Мельника).

ЩЕ ОДИН НАГЛИЙ СУД У ПЕРЕМИШЛІ.

До Перемишля відставили 17. січня двох селян із Любіня (пов. Яворів), які з 8. на 9. грудня напали на жида купця Уріма. Стріляли до нього, побили та забрали в нього 190 зол. Опісля втекли; їх арештували; це Ст. Паславський та Павло Собко. Стануть перед наглим судом.

65 УБИТИХ, 131 РАНЕНИХ.

МОСКВА, 17. І. ПАТ. 18. січня починається в Москві процес проти 11 залізничників, які наслідком недбайливости спричинили залізничу катастрофу на ст. Косіно на шляху московсько-казанської залізниці. Катастрофа скоїлася 2. січня. Офіціяльно повідомляли щойно тепер у пресі, що було там 65 убитих і 131 ранених, із тих померло вже кількох.

ГІТЛЕР ДОМАГАЄТЬСЯ УСТУПЛЕННЯ БРІНІНҐА.

БЕРЛІН, 17. І. ПАТ. Вчора вечором доручили канцл. Брінінґові Гітлерів меморіял. Кажуть, що у меморіялі тім домагається димісії Брінінґа.

ВБИЛИ 72-ЛІТНЮ БАБУСЮ.

ЧОРТКІВ, 17. І. ПАТ. У Трибухівцях (пов. Бучач) убили 72-літн. Варв. Лисенко та забрали більшу готівку в долярах. Як підозрілих арештували Юрка Мучкола та його любовницю Пар. Бабій. Вони стануть мабуть перед наглим судом.

ЛІТВІНОВ ІДЕ ДО ПЕРСІЇ.

МОСКВА, 17. І. Міністр перського двору Таймурташ, який тепер є у Москві, підчас бенкету запросив Літвінова до Персії.

СПОРТ.

ҐАКІВКА У ЛЬВОВІ.
ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Субота. Поґонь—Краковія 4:2 (0:0, 3:2, 1:0).
Лєхія—Гасмонея 4:0 (1:0, 2:0, 1:0).
Неділя. Поґонь—Краковія. 4:0 (1:0, 2:0, 1:0).
Неділя. Змагання Чорні—Україна не відбулися.
Лєхія—АЗС 1:1 (0:0, 1:0, 0:1).

ЗА МИСТЕЦТВО Б-КЛЯСИ:

СУБОТА.
Перемишль. Польонія—АЗС (Львів) 5:0.
Перемишль. Польонія—Чувай 3:0.
НЕДІЛЯ.
Львів. Польонія—Поґонь ІІ. 0:0
Львів. Польонія—ЛТЛ 0:0.

УКРАЇНА—ЛЄХІЯ.

Товариські змагання в ґаківці між Україною а Лєхією відбудуться у вівторок 19. ц. м. з год. 20.30 на ЛТЛ (при вул. Пелчинській).

11 ДРУЖИН У ЛЬВІВСЬКІЙ А-КЛЯСІ.

Загальні Збори ЛЗОПН, які відбулися 17. ц. м., постановили збільшити число А-клясових дружин до 11, а Б-кл. до 44. Таким способом стануть на весну отсі А-кл. дружини до змагань: Україна, Гасмонея, Лєхія, Друґий Сокіл, Бялий Ожел, Ольд-Бої, Світезь (Львів), Польонія (Перемишль), Поґонь (Стрий), Ревера (Станиславів) і Ресовія (Ряшів), а також дві резерви лігових дружин орлих і Поґоні, з якими змагання не будуть мати ніякого значіння.

НОВИНКИ

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, вул. Хорушина 5.** (біля кіна „Апольльо") поручає по найнижчих цінах, ковдри, матераци і постіль. Переробляє ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол. 786 29—100

— **Як довідуємось** дня 13. лютого ц. р. відбудуться вечерниці „Червоної Калини" в Станиславові в салі „Українського Сокола", а на закінчення мясниць у Львові в салях Народного Дому дня 5. березня. Г235

— **„Біда біду перебуде".** Ревію в 13 точках під поданою вгорі девізою влаштовує Львівський Український Театр „Цвіркун" в салі Реміснич ої Палати (Стрілецька площа ч. 7) у вівторок, 19. ц. м., в год. 7.30 веч. У цій ревії, крім виступів балету, кількох нових скечів і т. д., побачать видці низку картин зі стрілецького життя, які пригадають усім неодну веселу чи сумну хвилину з недавнього минулого. Знижені ціни на цю виставу дають змогу оглянути її кожному, навіть найбіднішому.

— **Греко-католицька церква.** Греко-католицька парохія в Ковлі перейняла б. військову церкву. 2 і 3 січня (субота й неділя) розпочалися відправи в цій новововідчиненій церкві.

— **Поголоски про зміну воєводи неправдиві.** Місцеві польські часописи подають, що поголоска про уступлення волинського воєводи п. Юзефського неправдива.

— **„Чари".** В Луцьку вийшло ч. 1. матримоніяльного україн. часопису „Чари". Редактор-видавець нікому невідомий М. Іванюк. Замість „чарів" від часопису віє жахом: на всі боки — „неграмотний".

— **„Українська Школа".** Рівенські діячі з одиниці й „Рідної Хати" оснували тут шкільне т-во під назвою „Українська Школа".

— **Загроза голоду.** На Волинському Поліссі, а особливо на Ковельщині й Любомельщині (в північних частинах) селяни починають голодувати. Тут з причини кепської землі й низької культури ніколи хліба не вистарчало й селяни його докуповували. Тепер нема навіть за що купити.

— **Ювилей лаврівської Просвіти.** 9. січня святкувала 10-літній ювилей свого істнування одна з найстарших філій Просвіти на Луччині в с. Лаврові. Про здобутки культурно-освітньої праці цієї Просвіти свідчить те, що на академію, що відбулася в театральній салі місцевої 7-кл. школи, зібралося біля 600 душ та що за кілька років у Лаврові повстала: споживча кооператива, Кружок „С. Госп." і районова молочарня. Програма свята була досить ріжноманітна: відкриття, „Заповіт", привітання, реферати, виступи просвітянського хору й песа „Куди вітер віє". Представником повіт. Просвіти був голова культ.-освітньої секції п. В. Островський.

— **З кооперації на Ковельщині.** В органах управління ковельського Повітового Союзу досі були пп. Підгірський і Сумкевич. А тепер їх уже нема. Що це — „чистка"? Дуже сумне діється на Ковельщині.

— **Проти інсинуацій.** Народня Канцелярія УНДО в Перемишлі переслала до Редакції „Українського Голосу" таке письмо: До Редакції „Українського Голосу" в Перемишлі. В числі 1. пов. часопису з 7/І. 1932. в новинці під заг. „Перед Загальними Зборами Філії „Просвіти" в Перемишлі" находяться м. ін. такі слова: „Перед зборами знаний махер від нечистих інтересів запитував студентів, чи будуть голосувати за Виділом і посилав їх до канцелярії УНДО, що там дістануть карту вступу на збори". — З огляду на те, що зіставлення канцелярії УНДО з якимсь „знаним махером від нечистих інтересів" кидає некорисне світло і всякі можливі підозріння в сторону канцелярії УНДО й осіб, які цю канцелярію представляють, а в дальшій послідовности некорисне світло теж у сторону Партії УНДО як такої, просимо Хвальну Редакцію виявити прилюдно на сторінках свого часопису, кого мала на думці, пишучи про „знаного махера від нечистих інтересів", щоби можна перевірити, чи повищий закид може дотикати канцелярії УНДО в Перемишлі. — З поважанням: **За Народну Канцелярію УНДО в Перемишлі:** Д-р Володимир **Загайкевич** вр., Осип **Сечечко** вр.

— **Старі, меткі обманці.** Від читальні Тов. „Просвіта" у В. у Грималівщині одержало „Укр. Тов. Допомоги Інвалідам" у Львові такий лист: „У час Різдва Христового прибув до нас інвалід, як казав з Дому Укр. Інвалідів у Львові і просив улаштувати збірку датків для своїх товаришів. Ми збірку зложили, одначе не віддали йому до рук, а спиталися Хв. Управу УКТОДІ, чи інв. Назарчук Іван находиться в домі Інвалідів і на який рахунок він висланий. Мав уже досить назбираних грошей і від нас дістав 5 зол. Говорив, що укр. інваліди дуже бідують в Домі Інв. у Львові, бо коли спочатку було трьох комітетових, тепер є одинадцять і всі не з інвалідів та живуть собі вигідно коштом інвалідів. Із жертв, каже, не дістають нічого, хіба з Канади. І казав, щоби більше не посилати нічого чеками товариства, тільки на адресу Андрія Семчука, вул. св. Софії 25 у Львові. Чи такий також є? Як воно так є, то жертви на інвалідів ще впадуть, бо він казав, що їх виїхало 19 на села і всі скажуть, що в товаристві шахрайство, то певно народ перестане складати і ті виплакані збірки. Просимо вияснення і т. д." Від УКТОДІ подаємо до публичного відома, що перед тими самими обманцями перестерігали наші установи у пресі ще в 1927 р. Їхня брехня потрібна їм до ганебного обманства. Ніхто з них не є інвалідом з війни, а Назарчук був вже судом у Коломиї караний за те саме обманство та волокитство по усіх повітах Сх. Галичини. Нема сумніву, що крім обох згаданих обманців, пробують цього способу й інші, збираючи й на інші цілі. Тому належить подібних „опікунів" віддавати в руки поліції. Особи й установи, котрі бажають помогти дійсно інвалідам Укр. Армії, повинні з довірям відноситися до Укр. Тов. Допомоги Інвалідам у Львові, складати датки тільки до рук знаних осіб, а не давати нічого пройдисвітам, а всяких „інвалідів" спрямовувати за матеріяльною допомогою до товариства. — **Управа УКТОДІ, Львів.**

— **За зловживання урядовою властю.** У понеділок, 18. ц. м., починається у Львові розправа проти трьох поліційних службовиків Войцеховського, Ковальчука та тов. за надужиття урядової власти, яких Й. Левін—Денебавм обвинувачує у важкому побитті. Прокуратор припинив був слідство проти обвинувачених, але апеляційний суд на домагання Денебавма призначив розправу в окружному суді.

— **Робітниче життя на Радянщині.** Большевицька „Правда" з 3. січня ц. р. пише, що культурно-побутові обставини робітників у новій тракторній фабриці ім. Орджонідзе в Харкові безвиглядні. „В диварному відділі ресторан видає кожного дня 1500 обідів, а має ледви 200 ложок. З тієї причини стоять у ресторані довгі черги, робітники витрачають три години часу, щоби пообідати. У кімнаті зимно, немає води до пиття, робітники часто дістають зимний обід. Замість 200 грамів хліба видають тільки 75. У харчівні брудно, столи миють лише раз у місяць; вартість харчів низька. З великими труднощами працюють купальні; одну купальню відновлюють уже третій місяць. Про вартість нововибудованих домів свідчить дім ч. 3. Стелі — потріскали; водопроводи без води; зле влаштовані пивниці: вугілля складають у хатах. Багато бараків перенаселених вище всякої можливости: у переділках для самотних — живуть родини з дітворою... Майже половина бараків не має необхідної обстановки. З двох прален — одна не працює".

— **По широкому світі.** Буревій завалив дім у окрузі Трентон (Зєд. Держави); 10 осіб згинуло під звалищами. — Біля Грейт Віледж прорвалася гребля, ріка залила підміські городи. Жертвою повені стала покищо лише одна особа. —

— **Розкопки у Ґваяквілі.** У Ґваяквілі на кордоні Колюмбії відкрили старовинні могили з кістяками, котрі як впевняють учені, належали до людей раси, яка вже давно щезла з обличча землі. В могилі найшли одинацять кістяків; чотири дорослих людей та семеро — діточих. Біля кістяків лежала золота посудина, домашне знаряддя, зброя; усі річи гарно збережені. Міністр народної освіти приказав припинити розкопки аж до приїзду відомого археольога Макса Уле, який усе своє життя присвятив розшукам за старовиною Америки.

— **Щоденник Цепеліна Л — 32.** У Льондоні видрукували щоденник німецького воздухоплава Л — 32, який згорів підчас перелету над Льондоном у жовтні 1916 р. Щоденник зберігав один мешканець Есексу, де саме впав воздухоплав. Замість віддати владі, він держав знахідку в себе, щойно тепер вдова по ньому постановила показати цікаву книжку. У ній капітан воздухоплава значив, скільки він забрав із собою вибухових матеріялів, де скидав бомби та чим вони були наповнені. Всі ці записки мають велитенське воєнне значіння та колиб були появилися ще підчас війни, були би немало пригодилися англійському міністерству війни. Щоденник пояснює між іншим слова, які повторяв капітан воздухоплава, коли його несли в лічницю: „тринацять, тринацять". Виявилося, що нещасний лет над Льондоном був тринацятим з черги...

— **Діти Чапліна.** Відомий фільмовий артист Чарлі Чаплін має двох синів, 5-літнього Чарлі Спенсера та 6-літнього Сиднея Ірлі. До фільм свого батька вони ставляться... критично. Представникові одного парис ького часопису вдалося з ними побалакати. Старший син Чапліна Сидней розговорився на добре: „Батько зовсім не такий смішний, я подивляю інших комиків — у них більше руху. Я не хочу бути фільмовим артистом, буду полювати на львів. Люди подивляють батька та самі не знають защо. То дуже погано, що він кидає тісточками, але він робить це лише у фільмах." На питання, як подобалися йому „Вогні великого міста", Сидней відповів: — „У тій фільмі батько теж не розсмішує, але все таки там йому краще це вдається, як у інших фільмах". Менший синок Чапліна не мріє про полювання на львів: „Я хочу бути президентом Зєдинених Держав".

Дописи.

ЛІСЬКО. *(Сільсько-господарська анкета.)* Сільсько-господарська анкета відбулася заходом філії „Сільського Господаря" в Ліську дня 9. грудня ц. р. при численній участи представників Кружків „С. Г.", кооператив і поодиноких громадян з повіту. Проводив нарадам голова філії о. Григорій Фуканчик, парох з Угерець Мінеральних. Добре обдумані й опрацьовані реферати виголосили на анкеті отсі прелеґенти: 1) о. Петро Мазяр, парох з Ваньковоі, про сучасну господарську крізу нашого села, її причини і способи усунення цеі крізи. 2) о. Григорій Фуканчик, голова філії „С. Г." в Ліську, про молочарську кооперацію. 3) Садівник з Ліська, п. Петро Городницький, про способи піднесення в повіті садівництва і городництва. Зокрема обговорив прелеґент трагедію садівництва по великих морозах з р. 1928 і потребу заложення шкілки овочевих деревець для повіту. 4) Повітовий агроном філії „С. Г." в Ліську інж. Дмитро Мачай, про доцільність вапнування і відквашування підмоклих ґрунтів. По кожнім рефераті велася дискусія, в якій живо і з великим зацікавленням забирали голос представники поодиноких громад ліського повіту, які з одного боку представляли наслідки господарської крізи для села і його просто розпучливе теперішне положення, а з другого домагалися від наших господарських організацій, у першу чергу від філії „Сільського Господаря" в Ліську, організованої праці для основної перебудови господарського життя нашого села і злагіднення теперішньої господарської крізи. На внесення о. Степана Мазяра, пароха Заґочева, висказали зібрані на анкеті представники побажання до філії „С. Г." в Ліську, щоби вона в якнайкоротшім часі скликала другу таку анкету і при помочі таких анкет освідомлювала населення повіту з актуальними господарськими справами та сповукувала повіт до інтенсивної праці в кожній ділянці нашого господарського життя. На внесення тогож о. Мазяра зібрані ухвалили одноду шно звернутися до Української Соймової Репрезентації з домаганням, щоби вона поставила в соймі внесок на мораторію для сільського населення ліського повіту. На внесення п. Осипа Буля ухвалили учасники анкети, щоби філія „С. Г." в Ліську перебрала негайно майно по передвоєнній „Спілці для збуту худоби" в Ліську і цим майном завідувала в хосен членів „Сільського Господаря".

СОЛОТВИНА. *(Освітньо-культурне й економічне життя Солотвинщини.)* Культурно-освітнє життя в нашому повіті занепало. Крім кількох читалень, як у Росільній, Кричці, Заріччу та в Солотвині на Купчаківці — решта не проявляють майже ніякої діяльности і не можна її, не зважаючи на зусилля, розбудити. Згадатиб хоч би те, що не можна навіть скликати якоїсь конференції чи анкети з повіту, бо мало хто являється. Бібліотеки по читальнях майже ніякі, неграмотність може поверх 80 проц. Народ, котрий перед кількома роками мав тут гарні зарібки на тартаках, копальнях і в лісах та повинен би бути економічно добре забезпечений, є сильно задовжений і переслідуваний екзекуціями, так, що деякі села вже тепер майже в цілости в руках жидів. Кооперація, яка може бути одиноким рятунком під теперішню скруту, розвалилася внаслідок розбортування і задовження та втратила зовсім довіря у населення. Зпоміж кооператив у цілім повіті клигає ще заледви три, а решта зовсім зліквідовані. Характеристичне, що коли Повіт. Союз Кооператив у Станиславові звинув свою філію в Солотвині, а на її місце бажали де-

які громадяни заснувати нову кооперативу на строго кооперативних засадах, себто без бор́гування і виключно для членів — то не знайшлося навіть 50 членів, що схотіли підписати заяви та зложити на уділ хоч би 5 зол. Причина тому всьому відсталість культурна населення, легкодушність, недостача кооперативного виховання, брак змислу ощадности й відсутність освітніх та економічних робітників, а найважніше: утрата довіря до кооперації, так, що тепер важче працювати в цій ділянці, як тоді, коли не було ніякої кооперації. Отже найближчим завданням культурно-освітньої й економічної роботи буде розбудження діяльности читалень, поборювання неграмотности та відновлення кооперативного життя, але на строго кооперативних засадах, а передовсім защеплення ідеї ощадности. Над цим працює наразі лише філія „Просвіти", одинока організація, яка проявляє хоч деяку діяльність.

ПЛАУЧА ВЕЛИКА. *(Свято „Просвіти".)* Перший раз цього року в нашій громаді гідно відсвяткували свято „Просвіти", яке відбулося в неділю 13. XII. 1931 в такий спосіб: По вечірні голова читальні о. парох В. Престашевський з о. сотрудником М. Юхновичем відправили панахиду за душі покійних членів „Просвіти", по котрій о. Михайло Юхнович виголосив відповідну проповідь до численно зібраних громадян. Опісля відбувся концерт під управою п. Петра Дикого-Диченка, місцевого дяка і Василя Кобзістого, місцевого громадянина. На вступі мішаний хор відспівав „Учітеся, брати мої", а потім о. Михайло Юхнович мав вступне слово. Дальше йшли хорові точки, переплітані деклямаціями і скрипковим дуетом, а при кінці відспівали всі „Ще не вмерла". Хорові точки були дуже гарно виконані, за що обом диріґентам належиться признання. Рівнож гарно вийшов скрипковий дует п. Богдана Мельника з Петром Диким-Диченком. Добре випали й деклямації, в котрих брали участь п. Осип Кендзьор („Чигирин"), п. Франка Бортник („Хустина"), п. Оля Чижевська („Причинна") і п. Богдан Мельник („Чернець"). Ще годиться зазначити, що концерт відбувався в зимній парохіяльній стодолі, а проте саля була заповнена громадянами місцевими і з сусідніх сіл. Дохід з концерту в сумі 25 золотих призначено на дар „Просвіті". — *Учасник*

—o—

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Михайло Яцковський, крилошанин греко-катол. Митрополичої Капітули, тайний шамбелян Його Святости Папи Римського, радник і референт Митрополичої Консисторії, просинодальний екзамінатор, судия Апеляційного Церковного Трибуналу, помер дня 16. січня 1932 р. по короткій і важкій недузі, заосмотрений св. Тайнами в 68-ому році життя. Перенесення тлінних останків з каплиці при св. Юрі до архикатедральної церкви св. Юра відбулося в неділю, 17 січня ц. р. в год. 6. вечором. Після відправи похоронних обрядів тіло Покійника перевезли до Хмільна, Радехівського повіту, де його зложать до родинної гробниці в середу, 20. січня ц. р. В. Й. П.!

о. Теодор Величковський, совітник Митр. Консисторії, вислужений декан і парох в Долині, помер в Долині 8. січня 1932, заосмотрений Найсв. Тайнами, у 86 році життя і 61 священства. — Покійний був за свого життя парохом у Вишневі, Букачівцях і від 1903 р. в Долині. Всюди полишив за собою сліди своєї невтомної праці, в парохії розмалюванням або відбудуванням церкви, а завершенням життя і праці Покійного було закінчення будови і розмалювання церкви в Долині. Як ревний парох і провідник своїх парохіян, довголітній голова Кружка „Рідної Школи", голова читальні „Просвіти" і захисту в Долині, залишив по собі Покійний щирий жаль у всіх парохіян, як і в цілій околиці. Для своєї родини був взірцевим мужем і батьком. Величаві похорони при здвизі народу і при участи 30 священиків відбулися дня 11. січня ц. р. В. Й. П.!

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 16. І. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·20 зол., за літру молока 1?—20 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 5·80 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Львівський Український Театр „Цвіркун" (саля Ремісничої Палати, Стрілецька площа ч. 7).

Вівторок, 19. січня, год. 7.30 веч. „Біда біду перебуде" — ревія в 13 точках.

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 18. І., год. 8. веч. „Роксі".

Кіна.

АПОЛЬО „Улани, улани"!
КАСІНО: Звукова версія „Бен Гур".
КОПЕРНИК: „Жовта маска" (на осн. Едґ. Волеса).
ЛЕВ: „Дівча з над Волги".
МАРУСЕНЬКА: „Жовта маска" (на осн. Едґ. Волеса).
МІРАЖ: „Княжна Оляля" (Марлена Дітріх), „Маскота" (Ір. Ґрін).
ОАЗА: „Парада кохання" в гол. ролі Мор. Шевальє.
ПАН: „Трагедія жінки, дружини та матері" („Її хлопчик").
ПАЛЯС: „Конгрес танцює".
ПАСАЖ: „Неусмирений" (Джордж О'Браєн) і додатки.
ПРОМІНЬ: „Дальші Тарзанові пригоди" (II. серія).
СОНЦЕ: „Жінка, яка бажає гріху".
СТИЛЕВЕ: „Геєнна кохання".
УТІХА: „Жінка в полумі" (Ольга Чехова), „Білі індіяни".
ХИМЕРА: „Веселий поручник" (Мор. Шевальє).

Програма радіо.

Середа, 20. січня 1932.

Ляйпціґ (259.3) 19.00 „Середуща Німеччина — господарським центром". **Моравська Острава** (263,4) 16.10 Концерт. **Брно** (341,7) 19.30 Опера. **Льондон** (355.9) 15.15 Концерт. **Гельсінґфорс** (368,1) 19.40 Танкова музика. **Гамбурґ** (372,2) 20.00 Концерт. **Букарешт** (394,2) 17.00 Концерт. **Берлін** (418) 22.30 Танкова музика. **Рим** (441,2) 17.00 Спів. **Лянґенберґ** (472,4) 20.45 „Вродини сміхуна". **Прага** (488.6) 19.30 Опера. **Мілано** (501,7) 20.45 Оперетка. **Брюселя** (509,3) 22.00 Концерт. **Відень** (517,2) 18.35 „Ми молоді хочемо вперід". **Рига** (525,4) 20.30 Російська музика. **Мінхен** (532.9) 21.45 Танкова музика. **Будапешт** (550,5) 20.40 Циганська музика. **Осльо** (1083) 20.00 Опера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок, 18. січня 1932.

Львів (380,7) 11.45 Перегляд краєвої преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Грам. кружок. 13.10 Про погоду дня. 15.00 Грам. кружок. 15.15 Перегляд вивозу. 15.25 Виклад. 15.45 Грошева біржа. 15.15 Грам. кружок. 16.05 Дух Чорногори. 16.20 Навчання французької мови. 16.40 Грам. кружок. 17.10 „Астроном". 17.35 Грам. кружок. 18.00 Легка музика. 18.50 Всячина. 19.15 Література. 19.30 Спорт. 19.35 Грам. кружок. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 „Наймолодші літа Шопена". 20.16 Весела пара. 22.15 Паризька ревія. 22.40 Музика.

Вівторок 19. січня 1932.

Львів (380,7) 10.00 Передача йорданського свята. 11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Грам. кружок. 13.10 Про погоду дня. 13.15 Господарська оповістка. 13.55 Грам. кружок. 14.00 Господарська гутірка. 14.15 Грам. кружок. 15.15 Летунська хвилина. 15.25 „Під одною крівлею". 15.45 Грошева біржа. 15.50 Програма для молоді. 16.20 „Трудноші текстильного промислу". 16.40 Пісні. 17.35 Концерт. 18.50 Всячина. 19.10 Громадянська опіка над дітворою. 19.30 Спорт. 19.35 Грам. кружок. 19.45 Радієвий щоденник. 20.15 Концерт. 22.10 Спів. 22.50 Танкова музика.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФРОНТОВА, соняшна кімната з окремим входом негайно до винайму, найраще з харчем, вул. Пелчинська ч. 2, двері ч. 6. 1201 3-3

ХТО взяв би на себе вивчити сільську молодь хорового співу — евентуально і орхестри, зволить зголоситись до дня 25. січня 1932 р. під адресою: Г.-кат. Уряд парох. у Вороблячині, п. Немирів. Умови: повне удержання і плата згідно з умовою. 1216 2-2

СОНЯШНА, гарно умебльована кімната з окремим входом (від клітки сходової) у здоровій околиці Львова (Личаків) зараз до винайму. Інформації в Адміністрації „Діла". 2-3

ВІЛЛЮ нову 5 покоїв біля Василіянок продам. Зголошення „Діло" під „Великий город". 1231 1-1

ПРИЙМУ учениці на удержання, фортепян дома. Львів, Листопада 17, партер ліворуч. 1233

ВДОВА по управителю школи глядає місця господині у священика вдівця, або безженного. Розуміється добре на вареню та хатнім порядку. Вимоги скромні. Зголошення до Адмін. під „Праця". 1231 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УТТ. відбудуться дня 7. лютого 1932 р. в год. 10. в домівці Товариства, Ринок 10/II. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Звич. Заг. Зборів. 2) Відчитання протоколів з попередних Звич. Заг. Зборів і Надзв. Заг. Зборів. 3) Ухвалення реґуляміну ведення Звич. Заг. Зборів. 4) Звіти з діяльности Ради УТТ. 5) Звіт Контрольної Комісії. 6) Дискусія над звітами та уділення абсолюторії. 7) Затвердження пляну праці і бюджету на слідуючий рік. (Резолюції внесені на підставі рефератів і дискусії з попереднього дня). 8) Вибір голови, чотирох членів і одного заступника, членів Ради Товариства. 9) Вибір Контрольної Комісії. 10) Внески та запити. — Попереднього дня в суботу 6. лютого відбудеться в льокалі Флікера, вул. Ягайлонська в год. 18.30 спільний вечір членів УТТ., на котрім будуть виголошені два реферати: 1) Завдання УТТ. в 1932 р. (Справи організаційні і професійні). 2) Справа видавництва Технічних Вістей. — По рефератах дискусія і внесення резолюцій. Вступ вільний. — За УТТ.: **Інж. Всев. Левицький** вр. голова. **Д-р інж. Вол. Лукашевський** вр. секретар.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.